

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	C. Bom-Nijenhuis	Datum	9 april 2025
E-mail	christine.nijenhuis@utrecht.nl	Kenmerk	30187484
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Ontwikkelen energieprojecten
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Energie en Klimaat

Geachte leden van de raad,

In deze raadsbrief informeren wij u over het besluit van ons college om onze activiteiten met betrekking tot het zelf ontwikkelen van energieprojecten te intensiveren. Dit besluit is het resultaat van het onderzoek naar een zogenaamd energie-ontwikkelbedrijf dat is aangekondigd in de [raadsbrief van 9 november 2022](#). We werken aan schone energie en het verminderen van onze afhankelijkheid van dure en onzekere energiebronnen uit het buitenland. Dat doen we door onze energie zoveel mogelijk duurzaam en lokaal op te wekken, gebiedsgericht te werken aan alternatieven voor aardgas en door het elektriciteitsnet te versterken.

Energielandschap in beweging

In de programmabegroting staat dat wij streven naar duurzame energie van en voor iedereen. Op de lange termijn werken we toe naar een lokaal geïntegreerd energiesysteem met een brede mix van duurzame energiebronnen. De grootste uitdaging ligt echter in de korte termijn. Hoe zetten we nu de juiste stappen om dit eindbeeld te realiseren in een wereld die snel en voortdurend verandert? Schommellende materiaalprijzen en energietarieven en onzekerheid over subsidies zorgen voor een slecht investeringsklimaat voor marktpartijen. De investeringen die nodig zijn voor de energietransitie staan hierdoor onder druk. Wij willen dat de inwoners van Utrecht kunnen blijven rekenen op betrouwbare en betaalbare energie en accepteren het niet dat de energietransitie stil valt. Daarom hanteren wij als gemeente Utrecht een praktische en op uitvoering gerichte agenda. Ons doel is om energieprojecten te laten slagen. In eerste instantie helpen we marktpartijen om projecten te realiseren die essentiële bouwstenen zijn van het (geïntegreerde) energiesysteem van de toekomst. In deze projecten leren we wat wel en niet werkt en waar grenzen liggen van wat marktpartijen wel en niet kunnen realiseren. In tweede instantie kiezen we ervoor om zelf projecten te ontwikkelen.

Waarom zelf ontwikkelen?

Marktpartijen en publieke netwerkbedrijven zijn steeds minder goed in staat om uit te voeren wat de energietransitie van hen vraagt. Voor marktpartijen is het investeringsklimaat nu te onzeker om hier hun rol in te nemen en publieke netwerkbedrijven mogen wettelijk gezien niet alle benodigde

investeringen doen. Hierdoor dreigt de energietransitie te stagneren, waarmee onze doelen onder druk komen te staan. Om dit te voorkomen is een meer actieve rol van de gemeente noodzakelijk om energieprojecten van de grond te krijgen en marktpartijen te bewegen. Dit kan door zelf energieprojecten te ontwikkelen. Op deze manier kunnen we marktfalen aanpakken en ingrijpen wanneer onzekerheden in wetgeving en financiering marktpartijen belemmeren. Als gemeente kunnen we projecten ontwikkelen waarbij het nog onduidelijk is of de businesscase een marktconform rendement oplevert. Daarnaast biedt dit kansen om lokaal eigendom en zeggenschap te waarborgen en ruimtelijke regie te versterken. Ook kunnen we als gemeente beter inzetten op systeemintegratie, wat leidt tot kostenbesparing en efficiëntere infrastructuur. De ontwikkelende rol van de gemeente zou goed passen bij een toekomstig publiek warmtebedrijf, maar hoe de inrichting van het publiek warmtebedrijf eruit gaat zien is nog niet besloten. Ontwikkeling van projecten doen we daarom, vooruitlopend op de deelneming in een publiek warmtebedrijf, voorlopig binnen de gemeentelijke organisatie. Ons college beoordeelt per project of een ontwikkelende rol van de gemeente nodig is voor realisatie. Deze werkwijze hanteren we in ieder geval totdat het publiek warmtebedrijf er is. Dan kunnen we beoordelen of het publiek warmtebedrijf deze ontwikkelende rol van ons over kan nemen. Dit besluit heeft geen betrekking op het publiek warmtebedrijf, daar loopt een parallel proces over met eigen besluitvormingsmomenten.

Eerdere besluiten over zelf te ontwikkelen projecten

In de [raadsbrief van 17 januari 2023](#) bent u geïnformeerd over ons besluit om de regie van de markt over te nemen op de ontwikkeling van geothermie. Dit was op verzoek van de marktpartij die beschikte over de opsporingsvergunning en de betrokken energiecoöperaties en andere partners. In de [raadsbrief van 26 oktober 2023](#) bent u geïnformeerd over ons besluit om de zonne-eilanden Nedereindse Plas zelf te ontwikkelen. Dit was omdat wij indicaties hadden dat er geen haalbare businesscase was voor marktpartijen en de ambitie voor een zonneveld op de Nedereindse Plas was opgenomen in de door de raad vastgestelde Visie voor energielandschap Rijnenburg en Reijerscop.

Nieuwe projecten

De projecten waar we ontwikkelingen starten, zijn ingegeven vanuit een door de raad vastgestelde doelstelling die we zonder actieve betrokkenheid niet kunnen realiseren. Daarnaast starten we ontwikkelingen op basis van een actieve hulpvraag van één van onze partners. Na geothermie en zonne-eilanden Nedereindse Plas heeft het college besloten om de ontwikkelende rol op te pakken voor drie projecten:

1. De aanpak en investering van de benodigde netaansluiting bij zonnepark Ockhuizen, omdat de initiatiefnemers zich dreigen terug te trekken vanwege de zware druk op de financiële haalbaarheid. De realisatie van het door de raad gewenste zonnepark Ockhuizen is daarmee niet meer zeker. Oplossingen voor de uitdagingen rond het zonnepark liggen op een strategisch niveau, buiten de directe invloed van de initiatiefnemers. Als gemeente kunnen wij op dat niveau in gesprek gaan met derde partijen. Bovendien biedt de benodigde aanpak en investering voor de netaansluiting een kans om de mogelijkheden voor een integraal energiesysteem te onderzoeken. Vanuit de ontwikkelende rol kunnen we als gemeente hierop sturen. Hierbij doen we onderzoek naar de inzet van de netaansluiting voor integrale energieoplossingen, het aansluiten van andere opwekprojecten, leveren van elektriciteit via een directe lijn aan derden en andere vormen van financiering.
2. Zonnepark geluidswallen A12, omdat de ontwikkelaar met een vergunning zich heeft teruggetrokken en we dit project, dat onderdeel uitmaakt van door uw raad vastgestelde afspraken in de RES, in samenhang met zonnepanelen op de geluidswal A12 in Woerden, toch willen realiseren als uit onderzoek blijkt dat er een technisch en financieel haalbare manier is om

de zonnepanelen op de geluidswal te leggen. Door zelf te ontwikkelen tot aan de vergunningen, verkleinen we het aantal onzekerheden in het project en verbeteren we de business case. De verwachting is dat er hierdoor wel een haalbare business case ontstaat voor een partij met een maatschappelijk of commercieel belang.

3. Collectief warmtesysteem voor Zuilense Vecht, om ter navolging van [Motie 2024/378](#) de kans te maximaliseren dat de ontwikkelaars in Zuilense Vecht aansluiten op een collectief warmtesysteem. Een collectief warmtesysteem levert minder netbelasting op dan verschillende individuele warmtesystemen en resulteert minder snel in een capaciteitstekort van de beschikbare warmte in de bodem. Door als gemeente de eerste stappen te zetten en mogelijk zelf een vergunning voor een collectief warmtesysteem aan te vragen, mitigeren we de risico's deels en verlagen we daarmee de drempel voor ontwikkelaars om voor een collectief systeem als warmteoplossing te kiezen. Een andere reden om een vergunning aan te vragen kan zijn dat we met het aanvragen van de vergunning kunnen sturen op een eerlijke en optimale verdeling van de beschikbare bodemcapaciteit.

Besluitvorming en financiën

Het college neemt expliciete besluiten over het zelf (mede)ontwikkelen van projecten en uw raad wordt daarover geïnformeerd. De extra kosten voor het zelf ontwikkelen en aanvragen van de vergunningen voor Ockhuizen, het zonnepark geluidswallen A12 en Zuilense Vecht bedragen respectievelijk circa € 30.000,-, € 350.000,- en € 55.000,- en worden gedekt uit het programma Klimaatvriendelijke stad. Onze inzet is om deze investeringen later terug te krijgen, maar het is niet zeker of dat zal lukken. Het is onze bedoeling om geen besluiten te nemen over het zelf realiseren van deze projecten of het aangaan van deelnemingen hiervoor, anders dan een deelneming in een publiek warmtebedrijf. Indien het toch nodig is om een deelneming aan te gaan om een project verder te brengen, dan leggen wij hiervoor een voorstel voor aan uw raad.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,